

III МІЖНАРОДНА НАУКОВА ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ
**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ: ТЕОРІЯ І
ПРАКТИКА**

III INTERNATIONAL SCIENTIFIC INTERNET CONFERENCE
**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2021

УДК 631.531:633-1/2

**МАТРИКАЛЬНА ТА ТРОФІЧНА РІЗНОЯКІСНІСТЬ НАСІННЯ
РІНАКУ ЯРОГО**

Новицька Н. В., д-р. с.-г. наук, доцент

Гарбар Л.А., канд. с.-г. наук, доцент

E-mail: novitska@ukr.net

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Мартинів О. М.

Український інститут експертизи сортів рослин

Причиною виникнення різноякісності насіння є постійний і тісний зв'язок насіння, що розвивається, з навколишніми умовами. Всі умови, що складаються під час розвитку насіння, впливають на його властивості, створюючи його різноякісність, а оскільки сполучення різних природних факторів у взаємодії з розвитком насіння є безмежним, тому і різноякісність може виявлятися безмежним числом форм. Різноякісність насіння, що виникає в результаті його різного місцезнаходження на материнській рослині, веде до різного режиму живлення насіння і різного впливу материнської рослини

Мета досліджень – визначити вплив взаємодії чинників вирощування: сорту (Марія та Сріблястий-1), системи удобрення (1 – без добрив (контроль); 2 – N₃₀P₁₅K₃₀; 3 – N₄₅P₃₀K₄₅; 4 – N₆₀P₄₅K₆₀; 5 – N₇₅P₆₀K₇₅; 6 – N₉₀P₇₅K₉₀; 7 – N₁₀₅P₉₀K₁₀₅), місця формування в стручку та на материнській рослині (нижня,

ТЕНДЕНЦІЇ І ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА (20-22 жовтня 2021 р.)

TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL SCIENCE: THEORY AND PRACTICE

середня та верхня частина) на формування матрикальної та трофічної різноякісності насіння ріпаку ярого та його господарську цінність.

За результатами досліджень встановлено, що найкраще за посівними якостями насіння ріпаку отримують за середньої та вище середньої забезпеченості рухомим фосфором та обмінним калієм, а також за помірних норм внесення мінерального азоту. Високі посівні властивості насіння формуються за вирощування без добрив або за внесення помірних норм мінеральних добрив N_{60} та $N_{30}P_{20}K_{35}$. Матрикальна різноякісність насіння польових культур суттєво впливає на формування посівних та урожайних властивостей насіння. Насіння ріпаку з середньої частини стручка має більш високу схожість і енергію проростання та характеризується найвищою продуктивністю. Так, енергія проростання насіння сорту Марія варіювала, під впливом норм удобрення, від 90 до 99 %, а у сорту Сріблястий-1 – від 89 до 98 % з найвищим показником з материнськими рослинами, вирощеними за $N_{45}P_{30}K_{45}$. Варто відзначити, що підвищення норм добрив понад $N_{45}P_{30}K_{45}$ призводило до зниження показників посівних якостей насіння обох сортів. Дещо гіршими виявились посівні якості насіння, отриманого в нижній частині стручка. Насіння ж з верхньої частини стручка мало найнижчі показники посівних якостей. При цьому в сорту Марія енергія проростання насіння варіювала від 88 до 96 %, лабораторна схожість – від 89 до 97 %, тоді як у сорту Сріблястий-1 – від 87 до 95 % та від 88 до 95 % відповідно. Найвища маса 1000 насінин спостерігалась у середній частині стручка при $N_{90}P_{75}K_{90}$. Подальше збільшення норми добрив призвело до зниження маси 1000 насінин та погіршення посівних якостей насіння.